

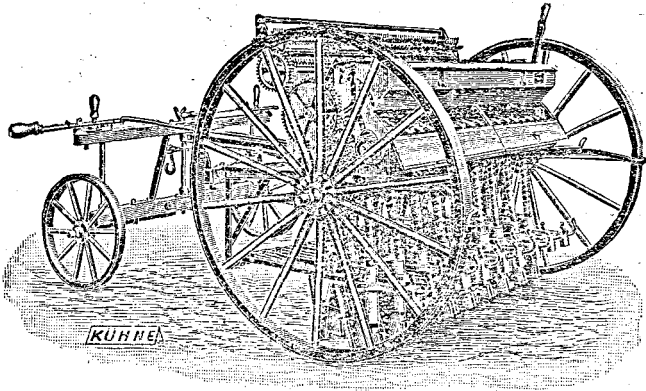
Ér: 1914. 10. 13. d. u. 4. Jelen

ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914 OKTÓBER 11.

41. SZÁM.

Elsőrendű egy és többvasu ekéket, 6-és 8-vasu kultivátorokat, tárcsásboronákat, továbbá hirneves „Mosoni Drill” és „Vera II” sorvetőgépeket, sorbatrágyázó uj „Royal Drill” kombinált vetőgépeket, rostákat, konkolyozókat és szüretelő eszközöket szállít:

„KÜHNE” mezőgazd. gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipari telepek berendezési osztályától
kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyancsak az üzletfeleslegből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok beérkeznek közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2.527.080.-	K
Tartalékok	3.357.003.-	"
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10.740.000.-	"
jékkárokból	5.042.000.-	"
Biztosított értékük közül 1912. évben	800.000.000.-	"
jéghen 1912. évben	63.000.000.-	"
Életrészt állománya	15.240.080.-	"
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a		

GONDVISELÉS: Országos Központi Segélyező Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiszáradást (önálló itás) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb néplétszámítás. E társulat keletben minden körzetben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésük. Tájékoztatót kétszeggel küld bármelyik a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Ekelet-utca 20. sz.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert PISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-Intéz. Kérjen ajánlatot

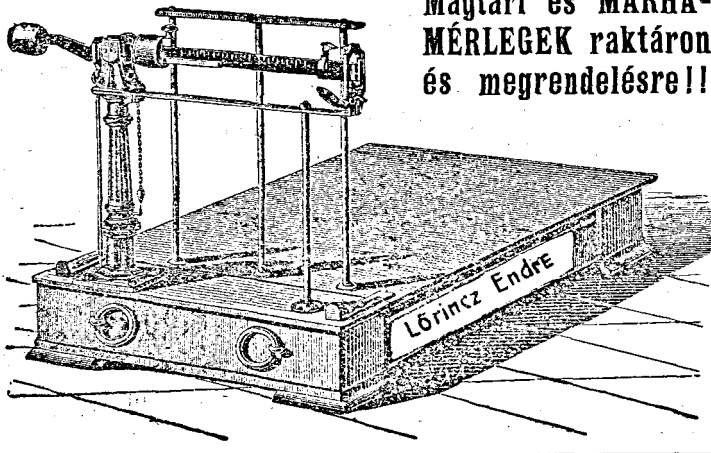
2021

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

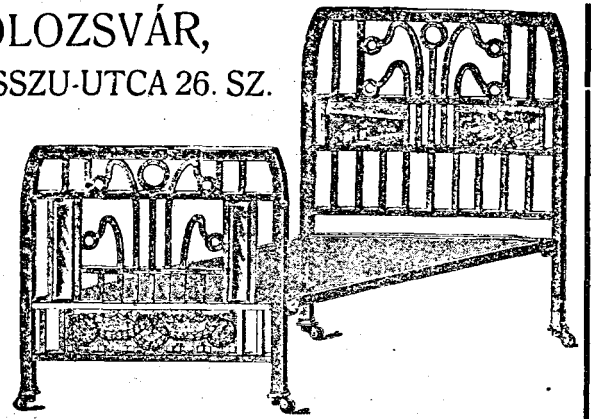
3111

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrácok készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

Költségetéseket és rajzokat kívánataira díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK!

A KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüzetete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.
Váltóüzlete: Ugyanott.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.
Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.
Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.
Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Buzát-, zabot- és burgonyát vesz

készpénzért — 100 q.-tól bármily mennyiségig az

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvártt, Attila-utca 10. szám.

Mintázott (fél kg.) ajánlatok sürgősen beküldendők!

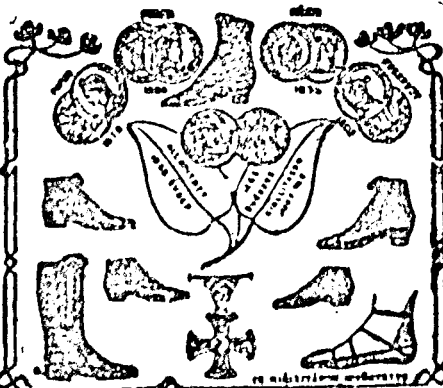
3098

Keresztény földbirtokos párszázholdas gazdaságában, keresztény, gyakorlati- vagy földmives-iskolát végzett egyént keres, kit ispáni minőségbe állandóan alkalmazna és kit mindennemű pénzkezelésben is megbízhatna. Évi fizetés 1000 korona, lakás, komenció tűzifa, 50 liter bor, stb. javadalmakból áll. Ajánlatokat Katz Dániel Debrecen, Zugó-utca 7. szám alá küldendő.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

2019

Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJEBNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Háborus jegyzetek. <i>Bernát István</i>	419
A falu a faluért. <i>Csernay Ödön</i>	419
Kormányintézkedések	420
Vegyes közlemények	420
Hirdetések.	

Háborus jegyzetek.

Irt: *Bernát István*, a gazdaszövetség igazgatója.

Az élet ezernyi gondja között a legtávolabb eső gondolat volt, hogy esetleg talán valóban meglátjuk azt a rémet, amit világháborúnak nevezünk. Békében születünk és meg voltunk győződve, hogy békében fogunk meghalni. Nem csoda tehát, ha sok mindenre, a mire gondolnunk kellett volna, csak most eszmélünk rá! és ez talán nem is róható fel hibául. Viszont azonban azok az intézmények s azok a békében alkotott művek, amelyek ma is szilárdnak és erőseknek bizonyulnak, kétszeres értéküknek tűnnek fel szemünk előtt. A magunk szempontjából első sorban is azt kell igen nagy meglepődéssel megállapítanunk, hogy az ugynevezett agrárpolitika, egészséges jó irányokban fejlődött ki és alkalmasnak bizonyult arra, hogy ezekben a történelmi jelentőségű, végtelenül komoly időkben is változatlan maradjon.

Meg lehetünk elégedve, jó irányban haladunk, nem vagyunk kénytelenek köpönyeget fordítani. Mert tekintünk csak szét és látni fogjuk, hogy sok minden, ami szinte vakító fényvel övezve ragyogott szemünk előtt, most a háboru kitörése után jelentéktelen semmiséggé olvadt és szinte komikusá vált. Mi sem áll távolabb tőlünk, minthogy ezt a legkevésbé alkalmas időt válasszuk ki arra, hogy a velünk ellentétes nézeteknek a csődjét bizonyítsuk. Nem szabad azonban elmulasztanunk még sem, hogy annak a nyugat felé gravitáló modern törekvésnek buborékká foszlását szóvá tegyük, amely ócsárolt mindent, ami magyar, dicsoított mindent, ami a művelt nyugat és fennen hirdette, hogy ebben a hazában élni nem jó és amott a művelt nyu-

gaton nagyobb a fény, nagyobb a boldogság, jobb az élet. Ennek a hangnemenek a merész lantosai ma némán hallgatnak, akkor fedezték fel a magyar kultúrát, amely az általuk támadott erkölcsi alapokon épült, azokon az alapokon, melyeknek védelmezői sorában a gazdák éppen nem az utolsó helyet foglalják el. Felfedezték a magyar földet, a hazai kultúrát, amelynek népe ma távol az ő szerény falujától vért ontja a hazáért. Sajnos, hogy csak most fedezték fel, de él bennünk a remény, hogy értékét a jövőben mindenkor el fogják ismerni.

A felfedezettek között van a magyar földművelő, akit a művelt nyugatosak újságjai ma úgy emlegetnek, mint erős karu, sasszemű hőst, aki őben áll az ország határán s a maga szerény kis viskójával együtt, halálmegvetően védelmezi a fényes városok palotáit. Ha pedig visszafelé lapozunk ugyanezeknek az újságoknak a régiebb számai között, nem találunk egy sornyi elismerést a magyar földművelő szemben. Ez nem panasz, csak megállapítás a tényeknek s levonása egy és más tanulságoknak. Egyszerű ténymegállapítás az is, hogy a mozgósítás első hírére megrendült az oly hatalmasnak vélt és oly magas polcra helyezett ingó-töke. A bankok moratorium után esengtek, a börzét be kellett zárni. Be kellett zárni akkor, amikor a magyar gazdának magtárát, istállót feltárták, hogy a hadsereg részére szükséges élelmiszereket és igavonó állatokat megszerezze, magát a gazdát pedig, vagy ha őt nem, fiát, unokáját a harctérre hívták.

Talán nem áll messze az igazságtól, ha azt mondjuk, hogy a gazdasági élet intézményei valódi értéküket és életrevalóságukat nem a béke idején hivatottak bizonyítani, hanem akkor, amikor legnagyobb a veszedelem. Nem tehetünk róla, de a fess huszár jut eszünkbe, aki a bálterem parkettján ritkítja párját, de a harctéren nem tud megfelelni kötelességének.

Ki kell emelnünk, hogy a moratorium sokkal inkább kedvez az ingó tökének, mint a mezőgazdaságnak. Ennek

a kiegészítő intézkedésnek a gazdák hasznát alig látják. Eppen ezért most már arról kellene gondoskodni, hogy akkor, ha a háborúnak és így a moratoriumnak is vége lesz és a háborúból visszatérő gazda újból hozzáláthat elhanyagolt gazdaságának a helyrehozatalához, ne legyen kitéve méltányosságot és türelmet nem ismerő hitelezők zaklatásának és az ezzel egyértelmű tönkremenetelnek, hanem történjék gondoskodás a gazdák számára megfelelő kölcsönökről, ami legcélszerűbben a hitelszövetkezetek bevonásával volna rendezhető. Már most szükséges volna gondoskodni a rendeletekről, melyek ennek a célnak megfelelnek.

A falu a faluért.

Felemelő látványosság kínálkozik mostanában azoknak, akik Budapesten a József-körúton megfordulnak. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekékébe tartozó ipari és háziipari szövetkezetek beszerző és értékesítő központjának nagyszabású, tágas helyiségeiben s az azzal összefüggő raktárakban halmozták fel azokat a tárgyakat, amelyeket a falusi hitelszövetkezetek tagjai önkéntes adományként a csatázó katonák téli felszerelésére, a sebesült harcosok gyógyításának elősegítésére szántak. Kötött és varrott hősapkák ezrei, meleg alsóruhák ládászámra, hófehér tollal töltött ágyneműk toronymagasságban, egyszóval bámulatra gerjesztő halmaza az olyan tárgyaknak, amelyeket a falusi asszonyok készítették s gyűjtöttek össze attól a nemes érzéstől indítva, mely a csatateren küzdő katonáinkat körülövezi.

A falu szánta e holmikát a falu gyermekeinek. A falu népe adta ezeket küzdő vilégeinek. Mekkora megnyilatkozása a falu népét egybeforrasztó szeretetnek! S mily különös dolog, hogy a szeretet ilyen mértékű megnyilatkozására a szíveket a ridegnek gondolt falusi pénzügyi vállalkozások: a hitelszövetkezetek hozták mozgásba. Mégis csak igaz tehát, hogy a szövetkezeti eszme nemcsak erőt jelent, hanem a szív nemesebb érzéseinek összességét is. Jelenti továbbá a céltudatos szervezethez is, ami különösen becses a mi viszonyaink között, ahol igen sok jóteknony akciónak siratója ma is a szervezethez.

Ime a falu megmutatta, hogy leki-sinyelt hitelszövetkezetei segítségével mel-

Mezőgazdák ZUHATAG KUTJA.

Serleges rendszer cső és
gummi nélkül.

Minden eddigi
rendszert fölülmul

ŐSZI GAZDASÁGI SZÜKSÉGLETEK BESZERZÉSE!

A szüreti idény és az őszi vetési munkálatok közeledtével ajánlunk: különböző kivitelű borsajtókat, szőlőzuzókat, bogyzókat, borszivattyukat, boroshordókat, must- és bormérőket és mindennemű más szüretelési eszközöket, az őszi gazdasági vető- és virágmagvakat, szuperfoszfátot, Thomassalakot, kálit és egyéb műtrágyákat, ekéket, tárcsásboronákat, kultivátorokat, vetőgépeket, rostákat és konkolyozókat.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok Fiú- és leánykaféhnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utócai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint minoenféle ágyszak szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szőnyeg ebédli és futószőnyeg gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak rolletták egyedüli főraktára.

tán tud beilleszkedni a társadalom mostani nagyszabású humanisztikus munkájába. Elismerés azoknak, akik a falut ez alkalommal a cselekvés színterére szólították. Elismerés első sorban az igazgatóságnak, amely jelentékeny cselekedettel indította meg a sziv munkáját a szövetségekben, buzdító példát adván, elismerés báró Korányi Frigyesnek, a központ vezetőjének, akinek szava adott életet, agilitása folyton megújuló erőt és körültekintése szab helyes irányt a hitelszövetkezetek e nemes mozgalmának. És legfőbb elismerés báró Korányi Frigyesnek, aki ezt a nemes munkát diadalra vezető munkásságával.

Minden tárgy, ami a hitelszövetkezetek útján harcoló katonáinkhoz jut egy lelkes izenet lesz, hogy a falu szivvel és lélekkel gondol az övéire. Ez az üzenet acélozza meg vitézeink izmait, ez öntsön bátorságot sziveikbe, hogy mielőbb felvirradjon a teljes győzelem és utána az áldásos béke napja.

Csernay, Ödön.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Értesítések.

A jelenlegi rendkívüli viszonyok között az 1914—1915. tanévi előadások ez idő szerint csak a magyaróvári, kassai és keszthelyi gazdasági akadémiáknál tartatnak, míg a debreczeni és kolozsvári gazdasági akadémiáknál további intézkedésig szünetelnek.

Részletes tájékozódás személyesen, vagy írásban a nevezett gazdasági akadémiák igazgatóságainál szerezhető.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami ménesekből kisorsolt számfelletti fiatal kancáknak évenként október havában a budapesti Tattersallban tartatni szokott árverését a folyó évben nem tartja meg; ugyszintén elmarad a folyó évben az ugyanott tartani szokott őszi ménvásár is.

Körrendelet.

(A m. kir. földmivelésügyi miniszter 1914. szeptember 13-án 95643/III.—A—3. szám alatt kelt és valamennyi vármegye alispánjához és thjf. város polgármesteréhez intézett rendeleteinek másolata.)

Folyó évi február 18-án kelt 41500. számú rendelettemmel felhívtam alispán ur figyelmet a Bulgáriában fellépett keleti marhavész behurcolásának veszélyére és utasítást adtam e betegség gya-

nújára utaló jelenségek felmerülése esetén követendő eljárásra.

A hivatkozott rendeletem kiadása óta a háború következtében tetemesen fokozódott a keleti marhavész behurcolásának veszélye s most már nemcsak a balkáni államok, hanem e betegséggel szintén fertőzött Oroszország felől is fenyeget e betegség.

Tekintettel azokra a kiszámíthatatlan károokra, amelyek az egész országot érnék a keleti marhavész behurcolásával, szükségesnek tartom a fenyegető veszélyre a Cim figyelmét újból nyomatékosan felhívni.

Mint hogy a keleti marhavész esetleges behurcolása esetén a védekezés sikere éppen úgy, mint más ragadós betegségeknel első sorban a betegség kellő időben történő bejelentésétől függ, alispán ur a legkiterjedtebb módon újból figyelmeztesse az állatbirtokosokat, husvizsgálókat, mézárásokat, pásztorokat, gyepmestereket és mindazokat, akik állatok gondozásával, vagy felügyeletével vannak megbízva, hogy az állatok megbetegedését és elhullását legkisebb késedelem nélkül jelentésük be a községi előjáróságnak és hívja fel az érdekeltek figyelmét azokra a veszedelmekre, melyek az állatbetegségek késedelmes bejelentéséből, vagy eltitkolásából úgy rájuk, mint az egész vidékre, sőt az országra háramolhatnak s egyúttal figyelmeztesse őket arra is, hogy akik nem tesznek eleget ily bejelentési kötelezettségüknek, azok feltétlenül nemcsak a keleti marhavészben betegnek talált szarvasmarhák utáni állami kártalanítást veszítik el, hanem ezen felül legszigorubbán meg is lesznek büntetve. Egyúttal utasítsa a községi előjáróságokat, elsőfoku hatóságokat, valamint a helyhatósági állatorvosokat, hogy a keleti marhavész gyanúja esetén az elől hivatkozott rendelettem értelmében sürgősen járjanak el.

A határszéli törvényhatóságokat ezenkívül különösen felhívom, hogy a határszéli állatforgalmat állandóan legéberebb figyelemmel kísértessék s a rendelkezésre álló eszközökkel ügyeljenek az állatbehozatali tilalmak szigorú megtartását élenként ellenőrizni, az állatesempészetnek elejét venni és intézkedjenek, hogy a fennálló tilalom ellenére tiltott módon behozott állatok elkobzása és az 1900. évi 7300. eh. számú itteni rendelethez képest hatósági felügyelet mellett való gyors levágása késedelem nélkül foganatosíttassék.

A betegség felismerésének megkönnyítése céljából, a keleti marhavész meg-

ismertető füzetet kellő számú példányban oly felhívással küldöm meg, hogy azokat a törvényhatóság területén működő helyhatósági állatorvosok közt osztassa szét. A m. kir. állatorvosoknak közvetlenül küldtem meg a füzetet.

Báró Ghillány Imre s. k.

Hizott ökor kivitel Németországra.
Már hetek óta óriási a felhajtás a budapesti és bécsi állatvásárookra, amit nagyrészt annak a körülménynek tulajdonítanak, hogy a hizlalók a fennálló állatkiviteli tilalom miatt beállításra való anyagot nem vásárolnak. Ezt a tartózkodást látva, a kormány gondoskodott róla, hogy az elsőrendű, 650 kilógrammon felüli súlyú, hizott ökor, melynek eddig Németországban volt leginkább piaca, a kiviteli tilalom tartama alatt is kivételes engedélyek alapján kivihető legyen.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Felhívás.** A hadügyi kormányzatnak a harctéren levő katonák részére a nemsokára beálló hideg elleni védekezésre nagymennyiségű a falusi lakosság által használni szokott mell-bundára, mellényre, ugynevezett »Peptár«-ra van szükség.

Miután az óriási szükséglet kizárólag a kereskedőknél nem fedezhető, minden ily nem viselt ruhadarab tulajdonosa felhívatik, hogy azt fizetés ellenében a hadügyi kormányzat rendelkezésére bocsássa. Darabjéért a minőség szerint 12 koronáig terjedő ár fizettetik. Az egyes darabok értéke a községi előjárók által a küldeményhez csatolandó kimutatásban kitüntetendő. E tekintetben szigoruan kell eljárni és csak a tényleges értéket beírni.

Az eljárás a következő:

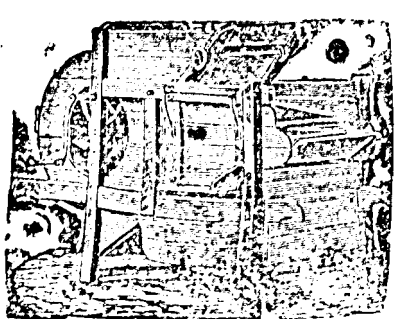
A községi előjáróságok a lehető leggyorsabban összegyűjtik a községben rendelkezésre álló »Peptár«-okat és ezeket a hadügyi kormányzat költségére a legközelebbi gyűjtőhelyre küldik.

Gyűjtőhelyül szolgálnak a nagyszombeni, kolozsvári, brassói és gyulafehérvári katonai ágyraktarak.

Az ezen gyűjtőhelyek által a községeknek átadandó átvételi elismervények az átadott bundák számát és értékét kell tartalmazni.

A kifizetése ezen átvételi elismervényeknek az illető ágyraktár által a 2. számú ruhatárhoz beküldendő másodlati alapján a budapesti 2. számú ruhatár által történik községenként a postalakarekpenztár útján.

A községnek kiutalt pénzüsszegekből

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMAR” rostát

sziveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

2006

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége Budapest, V., Váci-körut 32.

semmi néven nevezendő levonás sem esz-
közölhető, hanem mindenkinek az átadott
bundák teljes összege kifizetendő.

Ezen bundák átadása lehetőleg folyó
évi október hó 20-ig befejezendő, miért
is a közreműködésre hivatott közegek fel-
hívtnak, hogy a mozgalmat a lehető-
ség szerint siettessék. A *nagyszombati ka-
tonai parancsnokság.*

— **A szőlő állása és a szüreti kilátások
Nagyenyeden.** (A nagyenyedi szőlészeti és
borászati felügyelőség értesítése Alsófe-
hérvármegye, Hunyad vármegye, Szeben
vármegye, Fogaras vármegye és Brassó
vármegye területéről): A minőség igen
jó, de a mennyiség igen csekély, úgy,
hogy az ideai bortermés mennyiségileg
csak fele lesz a tavalyinak. Munkás ke-
vés volt, részben a kivándorlás, részben
pedig a mozgósítás vonta el a munkás-
kézket. Ó borkészlet még van, de vevő
nincs. Új bort senki sem keres, illetve
kötések nem történtek a szüretkorai átvé-
telre, a szőlősgazdák tartanak attól, hogy
szüretkor nem tudnak eladni semmit.

— **A Gazdaszövetség és a gaboná-
mok felfüggesztése.** A Magyar Gazda-
szövetség Darányi Ignác elnöklé-
sével igazgató választmányi ülést tar-
tott, melyen a folyó tárgyak elintézése
után szóba került a gabonavámok fel-
függasztésének kérdése is. A kérdéshez
az elnökön kívül hozzászóltak Desseffy
Aurél gróf, Bujanovics Sándor, Zichy
Tivadar gróf, Rubinek Gyula, Osztrólczy
Miklós és Bernát István. A vita végé-
vel az elnök összefoglalta a határozatot,
mely a következőleg szól: Az igazgató
választmány előre bocsátja, hogy a ma-
gyar gazdaságközösség semmi áldozattól sem
riad vissza, mely a hadjárat sikerét biz-
tosítani és előmozdítani alkalmas. Amár-
ma is az a meggyőződés, hogy ezen ki-
vétel nélküli intézkedés vámpolitikai helyzetün-
ket nehezíti, anélkül, hogy a vám felfüg-
gesztéséhez kötött remények valóra válnak
biztosítania, — a jelen stádiumban a
vám felfüggesztését kifogásolni nem ki-
vánja. Tekintve azonban, hogy a gabona-
vámok felfüggesztése az 1914. évi II. t.-c.
alapján történt, az ebben foglalt felhatal-
mazás hatálya pedig csak folyó évi de-
cember 31-ig terjed, nem lehet kétségünk
az iránt, hogy ezen időn túl a kormány
Ausztriával szemben az ország kezét meg
nem kötötte. De bármi legyen is annak
idején a megoldás, az igazgató választ-
mány már most jelzi, hogy a hadjárat
idején tulmenőleg a jövő évi termés ár-
alakulását ily kivétel nélküli intézkedésekkel
befolyásolhatónak nem tartja. A gabona-
vám felfüggesztésének tartama alatt szük-
ségesnek véli a választmány, hogy az ide-
gen gabona behozataláról havonként pon-
tos statisztikai kimutatások létesessenek
közé s szükségesnek tartja továbbá, hogy
az ilyen életbevágó intézkedéseknél a kor-
mány ezentúl a gazdasági testületeket
annál inkább meghallgassa, mert a
törvényhozás együtt nem léteben és a
rendkívüli háborús viszonyokat tekintve,
a gazdaságközösség megnyilatkozására
ez idő szerint más mód nincsen. Az igaz-
gató választmány ilyen értelemben fel-
terjesztést intéz a kormányhoz.

— **Tudomásul vétel végett!** További
mihez tartás végett liztelettel értesitem,
hogy felsőbb hatósági intézkedés folytán,

a jelenlegi rendkívüli viszonyokra való
tekintettel, a kolozsvári m. kir. gazdasági
akadémiában az 1914—1915-ik tanévi elő-
adások ezidőszert nem nyílnak meg.

Ha azonban gazdasági akadémiai ta-
nulmányait folytatni óhajtja, úgy októ-
ber hó 15-ig iratkozzék be a kassai, kesz-
helyi, vagy a magyaróvári gazdasági aka-
démiaik valamelyikére, hol a tanítás kez-
detét fogja venni. Kolozsvár, 1914 szeptem-
ber hó 29-én. Tisztelettel *dr. Páter
Béla*, gazdasági akad. igazgató, egyet. m.
tanár.

A Dr. Borovszky-féle szagosított **BOROLIN**

a világ legjobb és leghatásosabb *házi-
szere.* A *Borolin* a fájdalmakat
azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
Próbaüveg 50 fillér.

— A baktériumos egérirtás új módja.

A baktériumos egérirtás tagadhatatlan
előnyei dacára mindezekig igen nehe-
zen tudott terjedni. Maga az elv, amie-
lyen ezen irtási eljárás alapul, kétségte-
lenül igen logikus és következetes gon-
dolat, t. i. azon az egyszerű igazságon
épül, hogy nem szükséges az egérlepte
helyen valamennyi egeret összefogdosni,
illetve egyenként agyonverni, avagy mé-
reggel egyenként jártalmatlanokká tenni,
hanem elegendő, hogy ha az egyes cso-
portokban valamilyen ragadós nyavalyát
terjesztünk, ami aztán a betegség conta-
giózus természetét folytán vagy átterjed
egyikről a másikra, mert tudvalevőleg a
pocokok megeszik elhullott társaikat. Te-
hát a mérge elterjesztését tulajdonké-
pen a megfertőzöttök maguk végzik és
nem kell nekünk arról gondoskodnunk,
hogy a mérge minden egyes individuum-
hoz külön is hozzájusson. A baktériumos
fertőzés tehát a pocok társas érintkezé-
sére van alapítva, amely mellett a conta-
gium a száj útján átterjed az egyik egyed-
ről a másikra. Amilyen helyes, egészséges
mag rejlik ebben a gondolatban, olyan ne-
hezen lehetett azt a gyakorlatban kellően
kérésztül vinni, mert egyrészt az irtásra
használandó bacillus-kultúra rendszerint
nagyon hamar elromlott, nem volt kel-
lően ellentálló, úgy, hogy könnyen kiszá-
rította, meggyöngyöztette a vetéseken, a tar-
lón a szél, napfény stb., másrészt nem
volt olyan bacillus-tömeg, amelyet egy-
szerű módon hígítani lehetett volna, ha-
nem az eddigi eljárások mellett a bacil-
lus-kultúrát rendszeren még tejben vagy
más tápfolyadékban kellett a gazdáknak
tovább fejleszteni, tovább szaporítani,
hogy az kellő nagy mennyiségben rendelkezés-
re álljon és elegendő legyen a na-
gyobb táblákon történő csalétek beázta-
lására. Ez a továbbtenyésztési művelet,
amely rendszeren tejben történt, egyrészt
igen költséges volt, mert hiszen holdan-
ként 1—1 liter tejről volt szó, de ezen-
kívül a tovább érlelés alatt igen sok ve-
szélynek volt kitéve maga az alapkultúra,
a baktérium anyag, tudniillik annak a
veszélynek, hogy a tejben elromlik, akár
azért, mert a tej túlmeleg, akár azért,

mert az közben megsavanyodott. Rend-
szerint ez az érlelési processzus volt az
oka, hogy a különben a laboratóriumban
hatékony és a mezei pocokra rendsze-
rint virulens tenyészet a gyakorlatban
nem mindig felelt meg és ennek tulaj-
donítható az a tapasztalati jelenség, hogy
addig, míg egyes helyeken feltétlenül igen
szép eredménnyel járt az egérirtás —
rendszeren ott, ahol az »érlelés« a tejben
való manipuláció szabályszerűen ment
végbe — addig más helyeken semmi ered-
ményt sem tudtak elérni.

Most aztán a bakteriologiai technika
haladásával sikerült ezt az időrabló pro-
cesszust kiküszöbölni és nem szükséges
a baktérium-tenyészetet használat előtt
tejben szaporítani és különleges folyamat-
tal a beáztatásra előkészíteni, hanem most
már készen kapjuk ezt a töményített egér-
irtó kultúrát, az »essentiát«, amelyet egy-
szerűen csak egy kis sós víz közé kell
keverni és azzal már rögtön végezhető
is a csalétek kirakása. Az új eljárásnak
érdembeli előnye az, hogy a használatra
szolgáló bacillus-kultúra különös tenyész-
tési móddal erősítve, töményítve van és
ezáltal sokkal ellentállóbb a fizikai gyön-
gítő hatások iránt, másrészt pedig a poc-
kokra nézve különösen virulenssé, táma-
dóképessé van téve, amennyiben úgy ké-
szül, hogy a Löffler-féle bacillust egy
egész sorozat — az ország különböző vi-
dékéről való — mezei pocokok hajtának
keresztül és az alapvirus ilyen passage-ok
által erősödik meg. Ennek a töményített
egérirtó bacillus-kultúrának (essencia) az
alkalmazása igen egyszerű és csak abból
áll, hogy 2-cc. mennyiséget — amihez az
intézetben megfelelő mérőeszközt mellé-
kelnek — belekevernek egy liter sós víz
közé és ezzel kész az egérirtó folyadék.
A sós víz semmi más, mint egy liter kö-
zönséges kútviz, amelybe előzőleg egy
csipetnyi sóf dobtunk. Most már az es-
sencia keverékbe egyszerűen csak bele-
kell áztatni azt a csalétket, amelyet ki-
szórásra akarunk a földeken használni.

Csaléteknek egyaránt használható
akár pirított kenyérkocka, akár durván
tört kukorica vagy árpa is, amely utóbbit
úgy készítjük el, hogy egy tálba öntjük
és lelocsoljuk az egérirtó folyadékkal és
amennyire csak lehet, átívódnunk engedjük
azt. Ha pedig, ami ajánlatosabb, mert tö-
kéletesebb az átívódás, fehér kenyeret
használunk csaléteknek, ezt kb. mogyo-
rónyi kockákra aprítjuk, amelyeket min-
denekelőtt a tűzhelyen gyengén meg kell
pirítani, hogy az átívódás könnyebben
történjék. A pirított kockák lehülés után
készek az átitatásra.

11 liter egérirtó folyadékra ne szá-
mitsunk többet mint egy kg. kenyeret.
A kenyérkockákat bemártjuk és átitatjuk
a folyadékkal és ezt a pépet kirakjuk.
Maga az irtás művelete pedig abból áll,
hogy az átitatott csalétket beledugjuk a
járt, azaz friss »kifutó«-val ellátott egér-
lyukakba; gondosan kell eljárni, hogy
napfény ne érje és hogy tulságos földes
ne legyen. (Hogy fölösleges munkát ne
végezzünk, jó ha a gazda egy nappal
előbb betapostolja az összes egérlyuka-
kat és csak azokba tétel csalétket, melyek
újra nyitva talál.) Esős nap az irtá-
sra nem alkalmas, mivel az eső a ba-
cillusokat kimossa. Az egerek a csalétket
felfalják és halálos nyavalyába (egér-

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselő, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

fuszba) esnek, amely tovaterjedvén, néhány nap alatt az egész fertőzött terület megszabadítja az egerektől. Természetes, hogy akkor legjobb az eredmény, ha az egérlepte vidéki birtokossága, tehát a szomszédság is, néhány nap alatt tervszerűen hajtja végre mindenütt az egérintést, nehogy a pockok a szomszédból újra bevándoroljanak.

50—100 holdnyi területen 12 óra alatt kb. 25 gyerekmunkás végezheti el a kirakást. Minthogy az egérintő bacillus, ha nagyobb mennyiségben jut az emberi szervezetbe, esetleg egyik-másiknál hasmenést okoz, jó, ha a munkásokat figyelmeztetjük, hogy a csalétek kirakása közben kezük szájukhoz ne jusson és étkezés előtt kezüket vízzel és szappannal jól mossák meg.

Ennek az egyszerű baktériumos egérintési módnak meg van az a föltétlen előnye egyéb irtási módok fölött, először, hogy sokkal olcsóbb, mert 11—1 holdra szükségeltető irtóanyag csak 60 fillérbe kerül, másodsor, — ami nagyfontosságú — hogy csakis a mezői pockokra ártalmas, más házi állatra pedig nem mérges, a madarakban, varjakban sem tesz kárt és így nem kell tartani attól, amitől az arzén, vagy más ásványi mérgekkel való irtás alkalmával számolni kell, hogy t. i. a vetéseken halomszámra elpusztulnak azok a madarak is, amelyeknek életbenmaradása igen fontos, amennyiben azok a kártékony rovarokat elpusztítják. Mindenesetre ajánljuk, hogy t. Gazdatársaink mind kiterjedtebben vegyék alkalmazásba ezt az új eljárást és lehetőleg azon is iparkodjanak, hogy a szomszédos gazda is irtson hasonló módon a maga részéről, nehogy a gondatlan gazda pockjai átvándoroljanak.

A töményített egérintő bacillus-kultúra a budapesti Jenner-Pasteur Intézet agrikultur osztályában készül és megrendelhető: az Erdélyi Gazda Társaság útján.

— A szarvasmarhaállomány kimélése. A budapesti marhavásárra a mostani nagy felhajtások keretében soly olyan

marhát hajtának fel, amely fiatalsága, vagy gyenge husminősége mellett gazdaságilag is még nagyon jól használható volna. Minthogy a jelenlegi nagy fogyasztás az ország marhaállományát erősen apasztani fogja, a budapesti állatvásár pénztár igazgatósága saját érdekében figyelmelteti a gazdaközöniséget, hogy lehetőleg kerülje a gazdaságilag használható, vagy teljesen sovány állatok felszállítását. A jármozásra és tenyésztésre alkalmas állatokat iparkodjanak gazdasági célokra eladni, a soványakat pedig javítsák fel, miután nem kell attól tartaniok, hogy a kereslet hirtelen csökkenése folytán később azokat rosszabbul értékesíthetik.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

(Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.)

M. A. A kérdéses I. § 14. a) pontját csak egyképen lehet érteni, így: Amelyik ló a folyó év végeig betölti a négy évet, azt a törvény szerint már most is elvihetik, amelyik pedig nem, azt nem. — Ehhez nem kell semmi magyarázat. Hogy esetleg elviszik az olyat is, amelyik csak 1915 jan. elején lesz 4 éves, az bizony megeshetik s ez ellen — a mai időkben — legokosabb nem demonstrálni.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

A legnagyobb állami és első díjakkal kitüntetve.

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazando kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Homlokzatok és belsőhelyiségek

meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb.

2757 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA festégyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

Szuperfoszfátot
és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a
2769

Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Az aranyosgyéresi állomástól 2 óra távolban egyenes, jókarban levő, köves ut mellett levő háromszáz holdas tagomban levő alsó majoromban e hó végéig illő áron óhajtom eladni, az alólírt jegyzéken kiírtakat ittenni gazdaságomból, tudakozó leveleket a Magyarfráti postára remél

Tisztelettel
Deésy Albert.

Jegyzék.

- 100 métermázsa széna,
- 100 métermázsa lóher-takarmány,
- 100 métermázsa esőveretlen árpaszalma,
- 107 darab juh,
- 14 darab fiatal szarvasmarha,
- 1 waggon, mely marháim 1 1/2 óra távolban, az aranyosgyéresi vasuti állomástól, a Bárány Wesselényi A. iklósné Csáni kövér legelő tanyáján lesznek e hó végéig.

v. h. 1.

A Gyalui Uradalom pályázatot hirdet 1915. évi január hó 1-i belépésre a következő állásokra:

- 1 gazdasági ispáni állásra,
- 1 béres birói állásra,
- 1 tehenész gazdai állásra,
- 1 kerekes állásra,
- 1 kovács állásra,
- 1 magtárosi állásra,
- 1 főerdővédi állásra.

Pályázatok az uradalmi intézőséghez Gyalu per Kolozsvár intézendők.

3139